

[https:// doi.org/10.36273/2076-9555.2025.7\(348\).45-52](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.7(348).45-52)
УДК 027.7:025.5]:004.77](430)(045)

Світлана Галицька,
наукова співробітниця НБУВ
galizkaya@nbuv.gov.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7902-8580>

Гайдельберзька університетська бібліотека: забезпечення доступу до електронних інформаційних ресурсів

У статті розглянуто можливості Гайдельберзької університетської бібліотеки щодо надання доступу до колекцій електронних інформаційних джерел. З'ясовано, що головним завданням бібліотеки є збирання, опрацювання, систематизування та зберігання світових, насамперед німецьких, академічних інформаційних ресурсів і надання до них вільного доступу для забезпечення освітнього процесу й інформаційної підтримки наукових досліджень. Констатовано, що пошукова система наукової бібліотеки є важливим складником комплексного інформаційно-пошукового сервісу. Зазначено, що на своєму сайті Гайдельберзька університетська бібліотека надає зручні та доступні засоби навігації в інформаційному просторі, а також засоби оперування масивами даних і керування напрямом пошуку в певній тематичній галузі. Доведено, що робота бібліотеки з формування тематичних колекцій електронних інформаційних ресурсів і надання до них вільного доступу, а також видавнича діяльність набувають дедалі більшого значення, оскільки дають читачам змогу ефективно й всебічно використовувати великі структуровані масиви інформаційних джерел. Наголошено, що раціонально організована інформаційно-комунікаційна система бібліотеки є яскравим прикладом сучасної організації масивів інформації та широкого застосування інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного використання інформаційного потенціалу людства. Зазначено, що Гайдельберзька університетська бібліотека створює власні інформаційні продукти, інноваційні сервіси та системи, спрямовані на суттєве розширення можливостей здобуття знань, здатних забезпечити інформаційні потреби різноманітних категорій користувачів з урахуванням їх вимог до обсягу й релевантності інформації.

Ключові слова: Гайдельберзька університетська бібліотека; вебсайт бібліотеки; електронний каталог; тематичний пошук; тематична колекція; інформаційно-пошукова система; електронні ресурси

Постановка проблеми. Бібліотеки університетів і закладів вищої освіти Німеччини здійснюють інформаційне забезпечення викладачів і студентів під час навчання, викладання й наукових досліджень, що потребує розвитку та оптимізації високоефективних автоматизованих інформаційно-пошукових систем, удосконалення й оновлення навігаційних і пошукових засобів для надання доступу до джерел інформації та активного використання масивів документованих знань. Насамперед зростає значення лінгвістичних засобів автоматизованих пошукових систем, які застосовують для орієнтування на бібліотечних сайтах. Основні засоби навігації мають надавати користувачу всі можливості пошуку документальних джерел інформації у зручний, доцільний та оптимальний спосіб. Високий рівень інформаційного супроводу наукових досліджень та освіти гарантує читачам доступ до широкого спектра джерел інформації, зокрема документів із пріоритетних напрямів розвитку наукового знання й найактуальніших наукових досліджень.

Універсальне комплектування фондів бібліотек закладів вищої освіти Німеччини, орієнтованих на інформаційне забезпечення науково-теоретичної освіти, передбачає охоплення всіх галузей знань. Водночас бібліотеки приділяють багато уваги опрацюванню спеціальних фондів, що зазвичай зберігаються у старовинних бібліотеках і містять рукописи, автографи, стародруки, мапи, ноти тощо; оцифровуванню рідкісних видань; створенню електронних колекцій інформаційних джерел; організації вільного доступу до власних фондів, а також, завдяки інформаційному посередництву, доступу до банків даних та електронних публікацій інших інформаційних систем [2, с. 35].

Аналіз досліджень і публікацій свідчить про важливу роль наукових бібліотек в інформаційному супроводі освітнього процесу, а також про потребу постійного вдосконалення та оптимізації їхніх інформаційно-пошукових систем, що передбачає формування й організацію вільного доступу до спеціальних фондів.

Науковці Гайдельберзького університету: докторка М. Еффінгер (фахівчиня з мистецтвознавства, начальниця відділу "Видавничі послуги"), Л. Мейлейн (начальник відділу інформаційних технологій і спеціаліст з інформатики), Я. Сіmek (фахівець із класичного й середньовічного латинського мовознавства та літератури) — висвітлюють питання розбудови модульної цифрової інфраструктури бібліотеки Гайдельберзького університету, що триває понад 20 років. Інформаційно-бібліотечну систему засновано на основі ретельно дібраних проєктів, присвячених насамперед гуманітарним наукам. Дослідники аналізують проблеми використання системи для роботи з цифровими носіями й текстами, застосування інструментів для семантичного моделювання, укладання анотацій зображень, редагування текстів і наукових публікацій тощо. Науковці також наголошують на важливості переведення в цифровий формат джерел інформації, зокрема рідкісних старовинних рукописів і стародруків. Варто зауважити, що бібліотека Гайдельберзького університету однією з перших серед книгозбірень Німеччини розпочала оцифрування текстів, які сьогодні є доступними в інтернеті [7; 8; 10].

Основними напрямками наукових досліджень є питання організації інформаційно-пошукових систем наукових бібліотек для інформаційного супроводу освітнього процесу й наукової роботи, зокрема в університетах Гайдельберга.

Мета статті — проаналізувати досвід інформаційного забезпечення освітнього процесу та наукової роботи в університетах Гайдельберга, насамперед організації бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів; довести важливість впровадження інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного використання накопиченого інформаційного потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гайдельберзька університетська бібліотека (Universitätsbibliothek Heidelberg, <https://www.ub.uni-heidelberg.de>) заснована 1386 р. разом із Гайдельберзьким університетом — одним із найстаріших навчальних закладів світу. Ця державна академічна університетська книгозбірня є центральною в розгалуженій бібліотечній системі університету. Її фонди налічують понад 3 млн одиниць зберігання, серед яких — 980 тис. видань, опублікованих до 1900 р., давні рукописи, інкунабули, автографи, старовинні мапи, графічні роботи, малюнки, фотографії, збірки пісень, мікрофільми тощо [9].

Основним завданням бібліотеки є інформаційне забезпечення освітнього процесу й наукової роботи у вишах Гайдельберга, зокрема в Університеті освіти [11]. Варто зазначити, що значну роль "бібліотеки як комунікаційного посередника між користувачем та інформаційним потоком у глобальному інформаційному просторі" зумовлює "організація бібліотечно-інформаційного обслуговування з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних сервісів обробки та передачі інформації" [5, с. 50].

Бібліотека Гайдельберзького університету надає користувачам "широкий доступ до документованих наукових знань, які створюють підґрунтя для всебічного розвитку суспільства", а також "до інформаційних ресурсів власної генерації та із зовнішніх інформаційних систем за допомогою інноваційних методів і засобів, які дають змогу ідентифікувати, локалізувати й використовувати інформацію, що відповідає навчальним, професійним і особистісним потребам аудиторії" [1, с. 28].

В університетській бібліотеці зібрано значний обсяг документів (книги, газети, журнали, словники, енциклопедії, дисертації тощо) з усіх предметів та з усіх медіа — друківані, цифрові й оцифровані. Велику частину зібрання, зокрема рідкісні видання з історичних колекцій бібліотеки, вже оцифровано й розміщено в інтернеті. Вебсайт бібліотеки надає безоплатний доступ до "цифрових книжкових полиць", з яких можна обрати окремі видання для ґрунтовнішого ознайомлення за тематично впорядкованими переліками, за допомогою підписів до видань, короткого тексту, зображення тощо (фото 1). За посиланням можна перейти до екранної презентації книги, забезпеченої додатковою інформацією, зокрема бібліографічною, зручними засобами навігації та вибіркового збільшення (у різних рівнях) зображення окремих деталей, а також функцією друку [6].

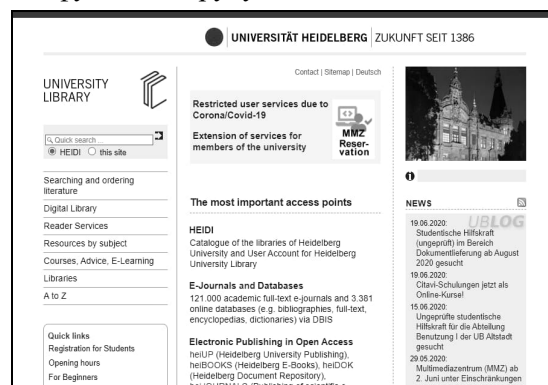

Фото 1. Сайт Гайдельберзької бібліотеки

Розглянемо можливості інформаційно-пошукової системи бібліотеки Гайдельберзького університету, яка охоплює кілька різних підсистем каталогів, що зумовлено великим обсягом накопичених матеріалів. На своєму сайті бібліотека пропонує скористатися найважливішими точками доступу — колекціями електронних джерел інформації:

— **HEIDI** (*Katalog für die Bibliotheken der Universität Heidelberg*) — каталог бібліотек Гайдельберзького університету;

— **Електронні журнали та бази даних** (*E-Journals und Datenbanken*) — академічні повнотекстові електронні журнали та онлайн бази даних (енциклопедії, словники тощо);

— **Електронні публікації у відкритому доступі** (*Elektronisches Publizieren im Open Access*) — бази даних електронних публікацій вільного доступу;

— **heidICON** (*Die Heidelberger Objekt- und Multimediatdatenbank: Bildmaterial für Forschung und Lehre*) — мультимедійна база даних (БД) Гайдельберзького університету, що містить онлайн-зображення для досліджень і навчання;

— **Гайдельберзька історична література (оцифрована)** (*Heidelberger historische Bestände — digital*) — історичні джерела, які стосуються м. Гейдельберга й Гайдельберзького університету, матеріали спеціальних тематичних колекцій тощо;

— **Гайдельберзькі спеціалізовані інформаційні служби** (*Heidelberger Fachinformationsdienste*), що містять такі ресурси: arthistoricum.net (Історія мистецтва та мистецтвознавства), Propylaeum (Класичні дослідження віртуальної бібліотеки), CrossAsia (Віртуальна бібліотека Південної Азії).

Розглянемо ці точки доступу докладніше. Інформаційно-пошукова система бібліотеки забезпечує доступ до електронного каталогу бібліотек Гайдельберзького університету **HEIDI** — масиву бібліографічних записів документів. Розширений пошук здійснюють за допомогою комплексу пошукових інструментів, що охоплює такі відомості: автор, назва, рік, тип, мова, місце видання, ключові слова, видавництво тощо, та системи обмежень результатів пошуку: предметна група, тема, мова, роки видання тощо. Ефективність пошуку зростає за умови застосування будь-якої комбінації цих засобів: користувач має самостійно обирати "найзручніші" пошукові механізми та раціональні пошукові операції, за необхідності — активно використо-

вувати для поглибленого багатоаспектного тематичного пошуку увесь комплекс пошукових методів і засобів, усі функціональні можливості інформаційної системи бібліотеки" [4, с. 3]. Додатковою послугою є надання під час заповнення пошукового поля переліку термінів, з якого читач може обрати потрібний. Окрім того, каталог містить інформацію щодо наявності й місцезнаходження джерела інформації.

Спробуймо, наприклад, знайти публікації С. Моєма, видатного англійського письменника й драматурга, відомого дипломата та літературного критика, який свого часу вивчав літературу й філософію в Гайдельберзькому університеті. Значимо в запиті прізвище автора — *Maugham* і скористаємося системою обмежень: онлайн пропозиції (*nur Online-Angebote*), роки видання — 1990—2023. Як результат пошуку знайдено бібліографічні записи двох публікацій (фото 2).

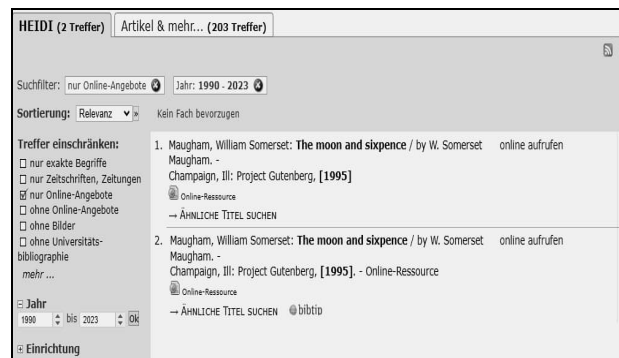

Фото 2. Онлайн публікації С. Моєма

Пошукова система дає змогу перейти до ґрунтового бібліографічного запису певного оцифрованого видання та його повного тексту. Завдяки використанню комплексу засобів навігації та обмежень за певними ознаками документів електронний каталог HEIDI гарантує високу якість результатів пошуку інформаційних джерел.

База даних "**Електронні журнали та бази даних**" містить 45 предметних галузей (*Fachgebiete*) із зазначенням кількості інформаційних ресурсів, серед яких:

- Археологія — 144;
- Архітектура, будівництво та геодезія — 83;
- Біологія — 69;
- Етнологія (фольклор та етнологія) — 61;
- Географія — 67;
- Науки про землю — 43;
- Історія — 568;
- Інформація, книгознавство, рукопис — 180.

На сторінці певної тематичної галузі наведено алфавітний перелік джерел інформації із

зазначенням умов використання та перелік найпопулярніших баз даних (*TOP-Datenbanken*) для цієї галузі. Наприклад, для розділу "Історія" зазначено 15 інформаційних ресурсів, які мають підвищений попит, зокрема: "Історичні реферати членів університету", "Історична бібліографія онлайн", "Щорічні звіти з історії Німеччини", "Все-світня біографічна інформаційна система онлайн", "Німецька історична бібліографія" та інші.

Наприклад, БД "Німецька історична бібліографія" (фото 3) — це спеціалізована бібліографія загальної історії Німеччини. База даних перебуває у вільному доступі, містить друковані та електронні видання, монографії, статті, довідкові та бібліографічні видання тощо, забезпечує доступ до повних текстів значної кількості видань. Бібліографічні записи документів ґрунтовно розроблено, їхніми активними елементами є теми, за якими можна продовжити пошук.

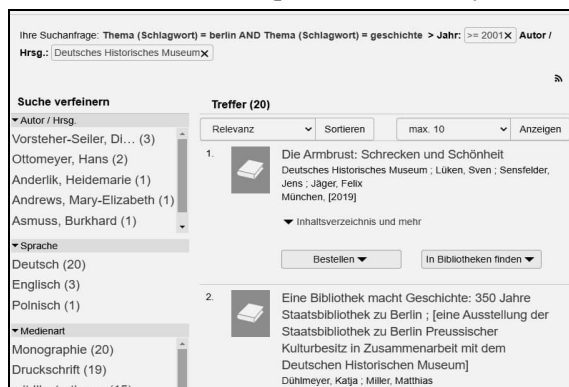

Фото 3. Бібліографічні записи документів бази даних "Німецька історична бібліографія"

База даних "Німецька історична бібліографія" пропонує також систематичний пошук за тематичними галузями, епохою, регіоном, типом публікації (фото 4).

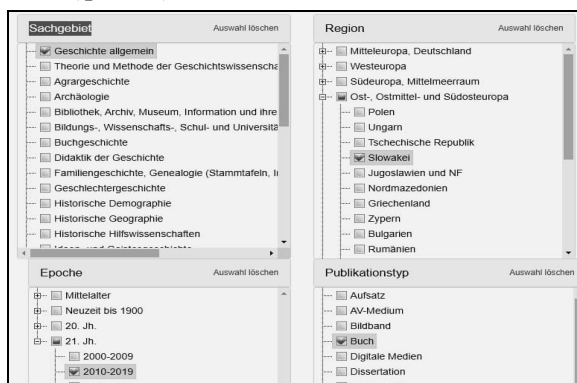

Фото 4. Систематичний пошук у базі даних "Німецька історична бібліографія"

Функціонал БД "Електронні журнали та бази даних" дає змогу обирати потрібні бази за ключовим словом. Наприклад, результатом пошуку за

словом "Ukraine" є 9 баз даних (2 — у вільному доступі), поміж яких:

- Чорнобильські файли;
- Парламентські вибори в Україні;
- Вибори Президента України;
- Українські видання.

Можна також скористатися алфавітним переліком баз даних із зазначенням умов використання, наприклад:

1914—1918-online : International Encyclopedia of the First World War,

frei im Web, F

1914—1918-онлайн: Міжнародна енциклопедія часів Першої світової війни, вільно доступна в Інтернеті

Сторінка обраної бази даних містить стислі відомості щодо її створення, змісту, напрямів подальшого вдосконалення тощо. Наприклад, зазначено, що БД "1914—1918-онлайн: Міжнародна енциклопедія часів Першої світової війни" є англomовною довідковою розробкою з публічним доступом і спільним проектом дослідників Першої світової війни з-понад 50 країн світу. База даних, започаткована у жовтні 2014 р., містить понад 1000 статей (фото 5).

Фото 5. Сторінка енциклопедії "1914—1918-online"

Енциклопедія пропонує велику кількість баз даних із гіперпосиланнями. Наприклад, можна перейти до навчального ресурсу з довідковою інформацією "Перша світова війна, Живий музей онлайн, Німецький історичний музей", котрий фінансує Німецький історичний музей:

Der Erste Weltkrieg, LeMo, Deutsches Historisches Museum (German Historical Museum).
<http://www.dhm.de/lemo/html/wk1/>.

Навчальний ресурс містить загальні відомості щодо Першої світової війни, а також дає змогу перейти для ґрунтовнішого дослідження теми до таких розділів: "Хід війни", "Пропаганда", "Внутрішня політика", "Повсякденне життя", "Мистецтво та культура", "Індустрія та економіка",

"Наука та дослідження". Зі свого боку, кожний розділ пропонує скористатися власною структурою для обирання й перегляду потрібної енциклопедичної статті (фото 6). Наприклад, розділ "Повсякденне життя" (*Alltagsleben*) має 11 підрозділів, серед яких: "Продовольче забезпечення", "Нормування їжі", "Хлібні картки та хлібні книги", "Максимальна ціна на їжу" та інші.

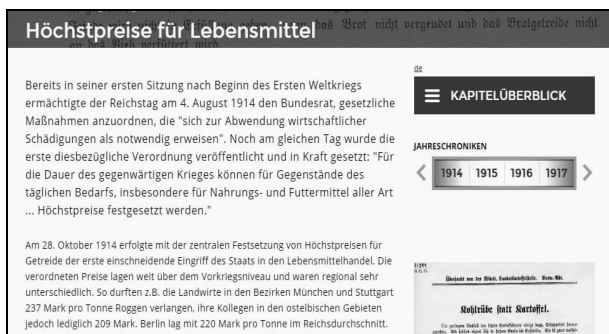

Фото 6. Стаття енциклопедії "Максимальна ціна на їжу"

Електронні журнали (*E-Journals*) охоплюють Бібліотеку електронних журналів Гайдельберга, каталог HEIDI та видання електронних журналів. Наприклад, у каталозі за назвою можна знайти оцифрований журнал "Німецьке мистецтво та оздоблення" (*Deutsche Kunst und Dekoration*), певний випуск (70, 1932), перейти до змісту та обрати статтю "Скляні та срібні вироби" (*Gläser und Silberarbeiten*) професора О. Гардтля (*Oswald Haerdtl*) (фото 7).

Фото 7. Стаття з журналу "Німецьке мистецтво та оздоблення"

База даних "Електронні публікації у відкритому доступі" пропонує:

— *heiUP* (видавництво Гайдельберзького університету) — підготовка публікацій країн світу, насамперед німецьких, для інформаційного супроводу наукових досліджень (у відкритому доступі);

— *heiBOOKS* (електронні книги Гайдельберга), *heiDOK* (сервер документів Гайдельберга), *heiJOURNALS* (система відкритих журналів Гайдельберга) — служби, що допомагають

науковцям університету публікувати результати досліджень, електронні книги та журнали й надають до них вільний доступ;

— *Digitale Editionen* (цифрові видання) — онлайн-видання у відкритому доступі (базу створено бібліотекою університету разом із національними та міжнародними партнерами);

— *heidICON* — цифрова мультидисциплінарна, мультимедійна виставка в Гайдельберзькому університеті для викладання, навчання й досліджень; база даних містить понад 400 тис. онлайн-зображень із різних зібрань, колекцій, архівів тощо (фото 8);

— *Fachinformationsdienste* (спеціалізовані інформаційні служби) — база даних, орієнтована на єгиптологію, класичну археологію, історію мистецтв і Південну Азію, пропонує численні публікації (статті, огляди, електронні книги, журнали) у відкритому доступі, а також послуги з архівування результатів досліджень.

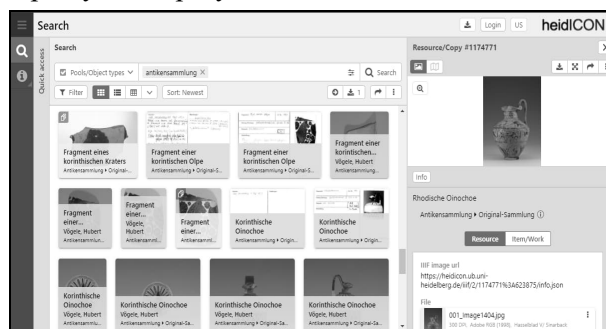

Фото 8. Сторінка колекції старожитностей

База даних "Гайдельберзька історична література (оцифрована)" надає доступ до таких історичних джерел: оцифровані рукописи з Бібліотеки Палатина, монастирських бібліотек Saloem і Petershausen; оцифровані документи, інкунабули й адресні книги; хроніка міста Гайдельберга; цифрова колекція папірусів Гейдельберга; література з астрономії, анатомії, геології, теології тощо (фото 9).

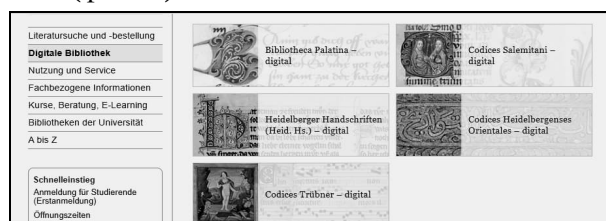

Фото 9. Колекції оцифрованих рукописів

Колекція "Гайдельберзькі спеціалізовані інформаційні служби" охоплює такі бази даних:

— *arthistoricum.net* — цифровий майданчик для репрезентації результатів досліджень з історії мистецтва, літератури, колекцій зображень, фотографій у відкритому доступі, створений разом із

Саксонською земельною бібліотекою (Дрезден) та Інститутом історії мистецтв Мюнхенського університету;

— *Propylaeum* — спеціалізована інформаційна служба класичних досліджень із давніх наук: египтології, візантійських досліджень, класичної археології, класичної філології тощо. Це спільний проєкт бібліотеки Гайдельберзького університету, Державної бібліотеки Баварії (Мюнхен), Інституту класичної філології Університету Гумбольдта у Берліні, бібліотеки Тюбінгенського університету. Службу створено для підтримки наукових досліджень, презентації електронних публікацій у відкритому доступі, оцифровування та інтернет-презентацій науково-дослідних колекцій;

— *CrossAsia* — віртуальна бібліотека Східної та Південної Азії, що містить повні тексти документів, оцифровані колекції, бази даних статей, періодичних видань, електронних книг тощо. Це спільний проєкт Інституту Східної Азії університету, бібліотеки Гайдельберзького університету та Берлінської державної бібліотеки.

Дедалі більшого значення набуває діяльність бібліотеки з формування електронних інформаційних ресурсів, які забезпечують збереженість джерел інформації, та організації доступу до них. Електронні книги, журнали, зображення, аудіо-візуальні ресурси, реферативно-бібліографічні та довідкові бази даних є комплексом засобів здобуття базових галузевих знань, проведення предметних досліджень, інтелектуального пошуку джерел інформації. Бібліотека надає доступ як до власних електронних ресурсів, так і до ресурсів інших інформаційних систем.

Гайдельберзька університетська бібліотека співпрацює з низкою установ для об'єднання цифрового контенту та сприяння доступності культурної й наукової спадщини, постійно працює над оцифровуванням друкованих видань і формуванням спеціальних колекцій, а також створює власні електронні видання: журнали, книги тощо. Для оцифровування та вебпрезентації бібліотека використовує власну програму DWork — Heidelberg Digitization Workflow (Гайдельберзький робочий процес з оцифрування), що підтримує й автоматизує всі етапи технологічного процесу. З її допомогою конвертовано у цифровий формат й розміщено в інтернеті великі колекції, зокрема кілька сотень книг з архітектури та садово-паркового мистецтва кінця XV ст. — початку XIX ст. [6].

У сфері підготовки публікацій із відкритим доступом університетська бібліотека співпрацює з 14 консорціумами Національної інфраструктури

даних досліджень (NFDI). Мета — розроблення децентралізованої, предметної, цифрової дослідницької інфраструктури з інноваційними ресурсами та послугами. Започатковане 2015 р. видавництво відкритого доступу (heiUP) надає комплекс послуг (рецензування, професійне редагування, набирання текстів тощо), які гарантують високий рівень наукових публікацій. Зокрема, встановлення зв'язків між зображеннями, даними досліджень, картами й текстом публікації надає ширші можливості для візуалізації та поширення результатів наукової роботи порівняно з друкованими виданнями [7]. Бібліотека також пропонує науковцям послуги з проведення тематичних досліджень і укладання бібліографічних переліків для публікацій. Варто зазначити, що висококваліфіковані фахівці бібліотеки, професіонали в галузі засобів комунікації й інформації, виконують функцію навігаторів інформаційними мережами та забезпечують високу якість й актуальність електронної інформації [2, с. 49]. Наполеглива робота бібліотечних працівників зі "створення метаданих електронних і цифрових об'єктів різної природи, надання довідково-інформаційних послуг, проведення експертизи інформаційних ресурсів, опрацювання інформаційно-аналітичних продуктів... сприятиме формуванню необхідної інформаційної інфраструктури, призначеної для прийняття кваліфікованих рішень та вирішення суспільно значущих завдань науки, освіти і виробництва" [3].

Фахівці інформаційно-довідкової служби бібліотеки надають консультації щодо використання каталогів, тематичного пошуку, цифрових послуг, замовлення й доставляння документів, пропонують бібліографічну, біографічну інформацію, довідки з каталогів тощо. Інформаційний центр забезпечує доступ до цифрових послуг (каталогів, баз даних, електронних журналів і книг) та інтернету. Крім того, для повнішого ознайомлення з бібліотекою та її колекціями читачі можуть скористатися різноманітними екскурсіями й навчальними програмами, зокрема онлайн-курсами, які охоплюють усі сфери інформаційних досліджень, інформаційного менеджменту, науково-видавничої роботи та управління даними досліджень [11].

Висновки. Головним завданням Гайдельберзької університетської бібліотеки є збирання й зберігання світових, передусім німецьких, академічних інформаційних ресурсів, надання до них вільного доступу для забезпечення освітнього процесу та інформаційної підтримки наукових досліджень, "створення каналів комуні-

кації для забезпечення обміну інформацією між науковцями, для передачі комунікатів, якими є документована наукова інформація" [5, с. 47]. Розвинена, раціонально організована, високотехнологічна інформаційно-комунікаційна бібліотечна система є яскравим прикладом сучасної організації масивів інформації. Пошукова система надає користувачу ефективні засоби навігації в інформаційному просторі, оперування масивами даних і керування напрямом багатаспектного пошуку документів за будь-якими критеріями.

Бібліотеки майбутнього мають забезпечувати користування глобальною інформацією через локальний доступ, проводити оцифровування за-

собів інформації, довідкову діяльність і структурування інформації з урахуванням актуальних запитів користувачів [2, с. 87]. Цим вимогам сьогодні цілком відповідає діяльність Гайдельберзької університетської бібліотеки. Установа широко застосовує інноваційні інформаційно-комунікаційні технології для ефективного використання інформаційного потенціалу людства, створює власні інформаційні продукти, сервіси та системи, спрямовані на суттєве розширення можливостей здобуття потрібних знань, здатних забезпечити інформаційні потреби користувачів з урахуванням їхніх вимог до обсягу й релевантності інформації та швидкості надання послуг.

Список бібліографічних посилань

1. Галицька С. В. Зв'язок бібліотечних класифікацій з електронним каталогом на сайтах національних бібліотек. *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 4. С. 28—35. DOI:10.36273/2076-9555.2023(321).28-35.
2. Зефельд Ю., Сире Л. Двери в прошлое и будущее — библиотеки в Германии. 3-е изд. Хильдесхайм : Георг Холмс, 2007. 97 с. URL: <https://www.goethe.de/kug/pro/ifla/russisch.pdf> (дата звернення: 14.07.23).
3. Лобузіна К. В. Бібліотека 3:0: знання, сховища даних та експерти. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2012. № 1. С. 26—35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2012_1_7 (дата звернення: 04.08.23).
4. Лобузіна К. В., Галицька С. В. Алфавітно-предметний покажчик як лінгвістичний засіб бібліотечно-інформаційних технологій. *Бібліотечний вісник*. 2019. № 3. С. 3—7.
5. Семантичні технології у науковій бібліотеці / [Лобузіна К. В. та ін.]. Київ : НАН України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2019. 312 с.
6. Digitization Department — Heidelberg University Library. URL: <https://www.ub.uni-heidelberg.de/Englisch/helios/digi/Welcome.html> (дата звернення: 04.08.23).
7. Effinger M. Die Bibliothek als Verlag — Elektronisches Publizieren im Open Access an der Universitätsbibliothek Heidelberg. URL: <https://publications-prairial.fr/arabesques/index.php?id=1218> (дата звернення: 03.08.23).
8. Effinger M., Maylein L. und Šimek J. Von der elektronischen Bibliothek zur innovativen Forschungsinfrastruktur. 2019. URL: <https://katalog.ub.uni-heidelberg.de/cgi-bin/titel.cgi?katkey=68404061> (дата звернення: 03.08.23).
9. Heidelberg University Library. *Wikipedia*. URL: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Heidelberg_University_Library (дата звернення: 14.07.23).
10. Maylein L., Effinger M. Digitalisierung an der Universitätsbibliothek Heidelberg am Beispiel des DFG—Projekts "Digitalisierung spätmittelalterlicher Bilderhandschriften aus der Bibliotheca Palatina". *Prax. Inf. verarb. Kommun.* 2004. 27 (1). P. 15—17. URL: <https://dblp.org/pid/70/9852.html> (дата звернення: 03.08.23).
11. UB Heidelberg. URL: <https://www.ub.uni-heidelberg.de> (дата звернення: 14.07.23).

Svitlana Halytska,

Researcher of VNLU

Heidelberg University Library:

access to electronic information resources

The article examines the capabilities of the Heidelberg University Library in providing access to collections of electronic information sources. It was determined that the main task of the Heidelberg University Library is to collect, process, systematize and store world, primarily German, academic information resources and provide free access to them to ensure the educational process and informational support for scientific research. It was found that the search system of the scientific library is an important component of the comprehensive information and search service. It is noted that on its website, the Heidelberg University Library provides the user with convenient and accessible means of navigation in the information space, as well as means of operating data arrays and managing the search direction in a certain thematic field. It has been proven that the library's work on the formation of thematic collections of electronic information resources and providing free access to them, as well as the library's publishing activities, are gaining more and more importance, in particular, they provide users with the possibility of effective and comprehensive use of huge

structured arrays of information sources. It is emphasized that the rationally organized information and communication system of the library is a vivid example of the modern organization of information arrays and the wide application of innovative information and communication technologies for the effective use of the information potential of humanity. It is noted that the Heidelberg University Library creates its own information products, innovative services and systems, aimed at significantly expanding the possibilities of obtaining the necessary knowledge, capable of satisfying the information needs of a large number of users, taking into account their requirements for the volume and relevance of the received information.

Keywords: Heidelberg University Library; library website; electronic catalog; subject search; subject collection; information retrieval system; electronic resources

References

1. Halytska S. V. (2023). Zv'yazok biblioteknykh klasyfikatsiy z elektronnym katalogom na saytakh natsional'nykh bibliotek. *Visnyk Knyzhkovoyi palaty*, 4, pp. 28—35. DOI:10.36273/2076-9555.2023(321).28-35.
2. Zefeld Yu. & Sire L. (2007). *Dveri v proshloe I budushchee — biblioteki v Germanii*. 3 izd. Khildeskhaim: Georg Kholms. Available at: <https://www.goethe.de/kug/pro/ifla/russisch.pdf> [Accessed 14.07.2023].
3. Lobuzina K. V. (2012). Biblioteka 3.0: znannya, skhovyshcha danykh ta eksperty. *Library science. Documentation. Informology*, 1, pp. 26—35. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2012_1_7 [Accessed 04.08.2023].
4. Lobuzina K. V. & Halytska S. V. (2019). Alfavitno-predmetnyy pokazhchyk yak linhvistychnyy zasib biblio-techno-informatsiynykh tekhnolohiy. *Biblioteknyi visnyk*, 3, pp. 3—7.
5. Lobuzina K. V. et al. (2019). *Semantychni tekhnolohiyi u naukoviy bibliotetsi*. (2019). Kyiv: NAN Ukrainy, NBUV/
6. *Digitization Department — Heidelberg University Library*. (n. d.). Available at: <https://www.ub.uni-heidelberg.de/Englisch/helios/digi/Welcome.html> [Accessed 04.08.2023].
7. Effinger M. (n. d.). *Die Bibliothek als Verlag — Elektronisches Publizieren im Open Access an der Universitätsbibliothek Heidelberg*. Available at: <https://publications-prairial.fr/arabesques/index.php?id=1218> [Accessed 03.08.2023].
8. Effinger M., Maylein L. & Šimek J. (2019). *Von der elektronischen Bibliothek zur innovativen Forschungsinfrastruktur*. Available at: <https://katalog.ub.uni-heidelberg.de/cgi-bin/titel.cgi?katkey=68404061> [Accessed 03.08.2023].
9. Heidelberg University Library. (n. d.). *Wikipedia*. Available at: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Heidelberg_University_Library [Accessed 14.07.2023].
10. Maylein L. & Effinger M. (2004). Digitalisierung an der Universitätsbibliothek Heidelberg am Beispiel des DFG—Projekts "Digitalisierung spätmittelalterlicher Bilderhandschriften aus der Bibliotheca Palatina". *Prax. Inf. verarb. Kommun*, 27 (1), pp. 15—17. Available at: <https://dblp.org/pid/70/9852.html> [Accessed 03.08.2023].
11. *UB Heidelberg*. (n. d.). Available at: <https://www.ub.uni-heidelberg.de> [Accessed 14.07.2023].

Надійшла до редакції 11.02.2025

До уваги передплатників!

Угоду щодо передплати на видання Книжкової палати України

можна укласти безпосередньо з установою.

Звертайтеся у відділ підготовки та розповсюдження видань

тел. (044) 292-65-73

e-mail: vydannya@ukrbook.net

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21783-11683ПР від 31.12.2015.

Формат 60x84¹/₈. Ум. друк. арк. 6,05. Тираж 25 пр. Зам. 37.

Журнал надруковано на обладнанні Книжкової палати України

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004.

До уваги читачів: електронний варіант журналу "Вісник Книжкової палати" ISSN 2076-9555 (онлайн-версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України":

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html
